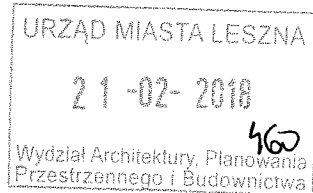

Urząd Miasta Leszna

OS. 039.113.2017

Leszno, dnia 21 lutego 2018 roku

Wydział Architektury Planowania Przestrzennego i Budownictwa w miejscu

W związku z pismem z dnia 26.10.2017 roku o sygnaturze AP.671.12.2017.RJ dotyczącym prośby o wydanie opinii w zakresie ochrony środowiska pod kątem przyszłego wykorzystania terenu wokół zbiornika „Zaborowo” w Lesznie, Wydział Ochrony Środowiska, Geolog Powiatowy na podstawie zgromadzonych informacji, posiadanych dokumentacji oraz z uwzględnieniem ustaleń obowiązującego na tym obszarze miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przedstawia poniżej stanowisko w tej sprawie.

Przedmiotowy teren położony jest w południowo części miasta Leszna i stanowi fragment złoża kruszywa naturalnego „Zaborowo”, którego eksploatacja prowadzona była od lat siedemdziesiątych, a zakończyła się wraz z wygaśnięciem koncesji t.j. w roku 2001. Zgodnie z decyzją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 13 sierpnia 2001 roku o sygnaturze OS.Le.IV.74121/2/01 stwierdzono wygaśnięcie koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża „Zaborowo -Pole Zaborowo I” położonego na terenie miasta Leszna, woj. wielkopolskie oraz jednocześnie zniesiono obszar górniczy i teren górniczy „Zaborowo – Pole Zaborowo I” wyznaczony decyzją Wojewody Leszczyńskiego z dnia 27.02.1996 r. OS.IV.7512/16/95/96, który został wpisany do rejestru obszarów górniczych pod numerem: tom XX/1 lp. 5.

Teren zlokalizowany jest w zasięgu występowania Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 307 „Sandr Leszno”, który określany jest jako bardzo wrażliwy na zanieczyszczenia z powierzchni terenu. GZWP nr 307 „Sandr Leszno” ma duże znaczenie dla zaopatrzenia w wodę miasta Leszna. Ponadto zbiornik Zaborowo zlokalizowany jest w pobliżu strefy ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych Zaborowo ustanowionej rozporządzeniem z dnia 28 sierpnia 2006 r., nr 07/2006, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo” w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 148 poz. 3562, ze zm.).

W najbliższym sąsiedztwie zbiornika Zaborowo znajduje się w odległości ok. 50- 100 m zabudowa mieszkaniowa oraz obiekty budowlane Szkoły Podstawowej nr 4. W części zachodniej przedmiotowego obszaru znajduje się tor motokrosowy, który został stworzony i wykorzystywany w sposób nielegalny.

Zakończenie eksploatacji związane było m.in. z jakością kopaliny i stwierdzeniem występowania w złożu lignitu i utworów ilasto-pylastych. Rozpoznanie w obrębie złoża „Zaborowo-Pole Zaborowo I” niekorzystnej jakości kopaliny było głównym powodem zaprzestania jego eksploatacji z uwagi na nieopłacalność wydobywania (czynniki ekonomiczne). Ówczesny właściciel złoża po zakończeniu eksploatacji dokonał rekultywacji skarp oraz terenu wokół zbiornika powyrobiskowego (pow. ok. 10 ha) i przeprowadził obserwacje dna akwenu w wyniku czego usunięto

przedmioty porzucone w wodzie. W ramach prac rekultywacyjnych wykonano m.in. : odpowiednie prace ziemne w tym profilowanie skarp zbiornika z zachowaniem spadków wynoszących maks. 1:3, wprowadzenie roślinności motylkowej, obsadzenie drzewami i krzewami terenów poza pasem brzegowym zbiornika, zebranie gruzu i odpadów z terenu otaczającego zbiornik oraz samego zbiornika itp.. Zrekultywowany zbiornik wraz z terenem przyległym stanowiącymi powierzchnię ok. 17,2 ha obecnie są wykorzystywane przez Polski Związek Wędkarski Okręg w Poznaniu na podstawie umowy dzierżawy z Miastem Leszno z dnia 8 listopada 2017 roku (nr GN.6845.89.2017). PZW Okręg w Poznaniu prowadzi również okresowe zarybianie zbiornika Zaborowo, w roku 2017 wypuszczono do niego około 1 Mg ryb m.in. takich gatunków ryb jak: karp, szczupak, lin i karaś.

W ramach przygotowywania niniejszej opinii zwrócono się pismem z dnia 6 listopada 2017 roku, do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska Delegatura w Lesznie oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego z zapytaniem czy na przedmiotowym terenie w ostatnich latach były prowadzone jakieś badania poszczególnych komponentów środowiska. Z informacji przedstawionej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska Delegatura w Lesznie wynika, że w dniu 13 kwietnia 2015 roku przeprowadzono oględziny zbiornika wzdłuż linii brzegowej po stronie południowej. W trakcie wizji stwierdzono występowanie wzdłuż linii brzegowej nieregularnego pasa osadów o szerokości maksymalnej do ok. 3 m w kolorze czerwono-brunatnym. W wodzie zbiornika stwierdzono występowanie sinicy *Planktothrix rubescens*. Szczególne nagromadzenie osadu występowało w zatoczce od strony południowo-wschodniej. W miejscu oględzin nie odnotowano śladów wskazujących na antropogeniczne zanieczyszczenie. W ramach ww. wizji lokalnej pobrano próbkę wody ze zbiornika do badań laboratoryjnych w celu określenia ogólnego poziomu zanieczyszczenia. Wyniki badań fizykochemicznych wskaźników charakteryzujących warunki tlenowe i zanieczyszczenia organiczne wykazały dobry stan wód. Wysokie wartości oznaczono dla związków azotu, zwłaszcza dla azotu amonowego. Są to wskaźniki charakteryzujące warunki biogenne. Pismem z dnia 23 listopada 2017 roku Państwowy powiatowy Inspektor Sanitarny w Lesznie poinformował, że nie prowadzono dotychczas badań fizykochemicznych czy też mikrobiologicznych wody ze zbiornika Zaborowo ani też przyległych do zbiornika gruntów, z uwagi na fakt, że dotychczas zbiornik „Zaborowo” nie był miejscem oficjalnie i legalnie wykorzystywanym do kąpieli.

Na przedmiotowym terenie występują liczne gatunki flory i fauny. W trakcie wizji lokalnych przeprowadzonych przez Wydział w marcu 2017 roku stwierdzono ślady obecności bobra w postaci powalonych drzew, itp. Ponadto spotykane są gatunki fauny charakterystycznej dla ekosystemów wodnych i nie tylko. Można tu spotkać m.in. kaczkę krzyżówkę, łabędzie, ale również wiele innych gatunków ptaków z uwagi na liczne występowanie roślinności wodnej i nadbrzeżnej w postaci drzew i krzewów (również sąsiedztwo lasu). Wśród gatunków drzew rosnących na przedmiotowym terenie można wymienić sosnę, brzozę brodawkowatą czy też wierzbę.

Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonego uchwałą Nr XLIII/454/2002 Rady Miejskiej Leszno z dnia 25.04.2002 r. w sprawie ustalenia zmiany planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Leszno, i zmiany planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Leszno-Zaborowo w rejonie ulic Złotniczej, Chopina i Henrykowskiej (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 29.02.2002 r. Nr 144, poz. 3907) omawiany teren posiada m.in. następujące funkcje 1) W przypadku zbiornika to tereny wód otwartych (C14WO) gdzie zakazuje się urządzania otwartego kąpieliska oraz użytkowania łodzi motorowych i żaglowych. 2) tereny usług sportu i rekreacji, usług mieszkalnictwa zbiorowego oraz usług handlu i gastronomii (C7US/UT/MZ/UG/UH), gdzie przewidziana jest realizacja obiektów gruntowych i kubaturowych usług związanych z obsługą urządzeń sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowych, obiekty usługowo-

gastronomiczne. Dopuszcza się również lokalizację strefy parkingowej w ramach linii zabudowy.

3) Tereny zielni leśnej (C10ZL - tereny po południowej stronie zbiornika „Zaborowo”), które przeznacza się na realizację parku ogólnodostępnego bez możliwości zabudowy z wyjątkiem elementów małej architektury.

4) tereny komunikacji pieszo-rowerowej (C19KPR – północna strona zbiornika), które przeznacza się na ciągi pieszo-rowerowe w formie utwardzonych chodników lub ścieżek wraz z zielenią towarzyszącą.

Mając na uwadze powyższe w tym uwarunkowania środowiskowe, charakterystykę, wielkość i lokalizację zbiornika wodnego w Zaborowie, przy opracowywaniu koncepcji zagospodarowania tego terenu zaleca się co następuje:

1. Kierować się zasadą zrównoważonego rozwoju. Przedmiotowy teren winien być wykorzystany pod kątem istniejącego potencjału przyrodniczego i społecznego co pozwoli na stworzenie atrakcyjnych obszarów w mieście podnosząc przy tym jakość życia mieszkańców i ich kontakt z przyrodą. W wielu opracowaniach z zakresu kształtowania przyrody w mieście podnosi się również kwestie roli partycypacji społecznej w przeciwdziałaniu konfliktom przestrzennym i w praktycznym wykorzystaniu usług ekosystemów.
2. Zbiornik Zaborowo i tereny wokół niego włączyć w system powiązań przyrodniczych miasta Leszna oraz przeciwdziałać renaturyzacji zbiornika. Należy dążyć do zachowania naturalnego charakteru przyrodniczego tego terenu. W przypadku planowania małej architektury, ścieżek rowerowych, nasadzeń w sąsiedztwie zbiornika wodnego, realizacja zamierzenia inwestycyjnego winna odbywać się w sposób zapewniający minimalny wpływ na obecny stan ekosystemu zbiornika i terenów przyległych, przy zachowaniu cennych przyrodniczo gatunków drzew i krzewów. Ewentualne nasadzenia winny odbywać się z wykorzystaniem drzew i krzewów gatunków rodzimych. Ochrona roślin i zwierząt winna polegać na: obejmowaniu ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo; ustanawianiu ochrony gatunków zwierząt oraz roślin; odtwarzaniu populacji zwierząt i stanowisk roślin; zabezpieczanie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniem i pożarami; ograniczaniu możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni; zalesianiu, zadrzewianiu lub tworzeniu skupień roślinności, zwłaszcza gdy przemawiają za tym potrzeby ochrony gleby, zwierząt, kształtowania klimatu oraz inne potrzeby związane z zapewnieniem różnorodności biologicznej, równowagi przyrodniczej i zaspokajaniu potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych ludzi.
3. Należy przeciwdziałać zanieczyszczeniu wody w zbiorniku ze względu na jego bezodpływowy charakter, ograniczone możliwości samooczyszczania wód, jak również na fakt, że wody zbiornika tworzą tzw. więź hydrauliczną wód podziemnych. W pobliżu zbiornika „Zaborowo” znajduje się strefa ochronna wód podziemnych wyznaczona rozporządzeniem z dnia 28 sierpnia 2006 r., nr 07/2006, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Zaborowo” w Lesznie, powiat leszczyński, województwo wielkopolskie (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 148 poz. 3562, ze zm.).
4. Przy planowaniu zagospodarowania terenu w okolicach zbiornika Zaborowo, należy uwzględnić zapisy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz. U. z 2017 nr 120 poz. 826). Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w odległości ok. 100 m od zabudowy mieszkaniowej, w pobliżu znajduje się również budynek Szkoły Podstawowej nr 4, w związku z tym planowane przedsięwzięcia winny uwzględniać rozwiązania inwestycyjne służące dochowaniu standardów jakości środowiska. Mając na względzie przyszłe zagospodarowanie przedmiotowego terenu związane z szeroko pojętą rekreacją należałoby wziąć pod uwagę np. stworzenie barier dźwiękochłonnych (ekranów) przede wszystkim od strony już istniejących zabudowań (np. wały ziemne, szata roślinna itp.).

Niedochowanie zapisów w/w aktów prawnych i zaleceń może w przyszłości prowadzić do powstawania konfliktów społecznych.

5. Zaleca się również by przyszłe zagospodarowanie terenu wokół zbiornika Zaborowo miało charakter proekologiczny. Utrzymanie naturalnych siedlisk flory i fauny winno służyć przyszłym pokoleniom w poszerzaniu wiedzy ekologicznej, przyrodniczej. Taki kierunek zagospodarowania pozwalałby na realizację wielu projektów ekologicznych, których inicjowanie należałoby do miasta Leszna, ale również m.in. organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, towarzystw ornitologicznych itp., których statutowe cele wiązałyby się ściśle z ochroną przyrody czy też ochroną środowiska.
6. W odniesieniu do dokumentacji pn.: „Opracowanie mapy batymetrycznej dna zbiornika w Zaborowie oraz opinia geotechniczna o możliwości wykorzystania zbiornika na cele rekreacyjne” (wykonanej na zlecenie Urzędu Miasta Leszna nr AP.2151.4.2017) – zaleca się wykonanie badań geotechnicznych przy większym zagęszczeniu siatki otworów geologicznych w celu dokładnego określenia warunków hydrogeologicznych i możliwości posadowienia obiektów budowlanych. Na tę chwilę brak jest informacji co do charakteru, rodzaju obiektów planowanych do posadowienia na tym terenie.
7. W kontekście wykonanych badań batymetrycznych zbiornika wodnego „Zaborowo” zaleca się dalsze badania pod kątem stwierdzenia zatopionych przedmiotów np. wraków samochodów itp. Przedstawione badania batymetryczne dają opis przestrzenny misy zbiornika jednak na ich podstawie nie można jednoznacznie wykluczyć występowania zatopionych przedmiotów. Nieregularny kształt dna zbiornika w dokumentacji może świadczyć zarówno o miejscach prowadzenia wydobywania (głębokości) jak również o przedmiotach zalegających na dnie. Uwzględniając powyższe należałoby wykonać badania dna zbiornika (np. przez wyspecjalizowanych nurków) oraz badania jakościowe wody zbiornika (np. badania laboratoryjne na występowanie substancji ropopochodnych itp.).
8. Ponieważ Wydział nie posiada informacji szczegółowych dotyczących występowania poszczególnych gatunków flory i fauny na przedmiotowym obszarze - proponuje się wykonać inwentaryzację przyrodniczą w celu dokładnego określenia składu gatunkowego oraz na okoliczność występowania gatunków chronionych i ich siedlisk.

Naczelnik
Wydziału Ochrony Środowiska

Anna Poloch

